

STICHTING NEDERLAND MONUMENTENLAND

JAARVERSLAG

2025

NEDERLAND
MONUMENTENLAND

<u>Voorwoord</u>	3
<u>Missie, visie & kernwaarden</u>	4
<u>Activiteiten & resultaten 2025</u>	5
• <u>De Erfgoedstem</u>	5
• <u>Monumentenschildjes</u>	6
• <u>Erfgoedbarbecue</u>	7
• <u>VriendenLoterij Open Monumentendag</u>	8
• <u>Nationaal Monumentencongres</u>	15
• <u>Erfgoedvrijwilligersprijs</u>	17
• <u>Overige samenwerkingen</u>	19
<u>Monitoring activiteiten & jaarplanning</u>	20
<u>Team Nederland Monumentenland</u>	21
<u>Bestuur</u>	23
<u>Codes</u>	25
<u>Fondsenwerving</u>	26
<u>Partners 2025</u>	27
<u>Financieel 2025</u>	28
Bijlage: Jaarrekening 2025	

Voorwoord

Het afgelopen jaar kreeg, voor het eerst in 25 jaar, een aantal gebouwen uit één periode de monumentenstatus. Met een voordracht van vijftien Post 65-bouwwerken wil de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de betekenis van dit recente erfgoed benadrukken. De bouwwerken staan symbool voor een periode van economische bloei (1965-1990) waarin overal in Nederland nieuwe woonwijken, infrastructurele verbindingen, groengebieden, kunstwerken en publieke voorzieningen verrezen. Met ruim vier miljoen objecten omvat de Post 65-periode bijna de helft van alle gebouwen in Nederland.

Deze nieuwe rijksmonumenten laten zien dat monumentenzorg breder is dan het behouden van oude boerderijen, kerken en kastelen. Monumenten zijn niet alleen gebouwen met bijzondere architectonische waarde, ze vertellen ons ook waar we vandaan komen en welke ontwikkelingen onze maatschappij heeft doorgemaakt. Juist daarom is het belangrijk om monumenten open te stellen en mensen de kans te bieden ze van binnen te bekijken en te luisteren naar de verhalen die deze gebouwen ons vertellen. En precies daarom is de jaarlijkse VriendenLoterij Open Monumentendag zo'n waardevol evenement.

In het weekend van Open Monumentendag 2025 bezochten ruim 1,8 miljoen mensen de meer dan 6.000 opengestelde monumenten. 289 lokale comités en zo'n 18.000 vrijwilligers zorgden ervoor dat de deuren open gingen en bezoekers de bijzondere monumenten konden bekijken en ervan konden genieten. Zo ontstaat bij bezoekers waardering voor deze monumenten, voelen ze zich ermee verbonden en zien ze dat deze gebouwen ook bijdragen aan een aantrekkelijke leefomgeving.

Daarnaast groeit het besef dat ze medeverantwoordelijk zijn om deze monumenten in stand te houden en in goede staat door te geven aan volgende generaties. Dit vergroot het draagvlak voor monumentenzorg.

Naast Open Monumentendag organiseerden we als Stichting Nederland Monumentenland afgelopen jaar ook weer het Nationaal Monumentencongres, de Erfgoedbarbecue en de Erfgoedvrijwilligersprijs. Daarnaast brachten we de wekelijkse Erfgoedstem nieuwsbrief uit en verzorgden we de verkoop en distributie van de officiële en herkenbare monumentenschildjes. Dat alles deden we met een klein en gedreven team.

Bijna iedereen in de erfgoedsector weet wat we als Nederland Monumentenland doen en vindt dat belangrijk. We werken aan kennisdeling door, van en voor de erfgoedsector. We zorgen voor de collectieve promotie bij een breed publiek. En we creëren draagvlak voor monumentenzorg waar de Rijksoverheid jaarlijks ruim 200 miljoen euro aan besteedt. Toch blijft de verankering en financiering van onze activiteiten een belangrijk punt waar wij zowel in de sector als bij de overheden aandacht voor moeten blijven vragen.

Ron König (voorzitter)
Bert Boer (directeur)

Missie, visie & kernwaarden

Missie

Stichting Nederland Monumentenland wil monumenten verbinden met het dagelijks leven van de Nederlander om zo het draagvlak voor het behoud van monumenten te vergroten.

Visie

Monumenten zijn ons culturele erfgoed. Ze geven een kijkje in het dagelijks leven van onze voorouders en vormen de basis voor onze culturele identiteit en onze leefomgeving en moeten daarom beschermd en behouden worden. De persoonlijke eigenwaarde van een mens hangt samen met de omgeving waarin hij of zij woont en de geschiedenis van deze specifieke woonomgeving. Het monument is de fysieke herinnering aan, het beeldmerk en de verwezenlijking van deze geschiedenis in het landschap. Het publiek wil betrokken zijn bij deze monumenten en hun geschiedenis, terwijl hun beleving van en waardering voor monumenten aan verandering onderhevig is.

De betrokkenheid blijft alleen bestaan als de monumenten en de erfgoed-sector aangehaakt blijven bij de beleving en de waardering van monumenten door het grote publiek. En dit publiek als bepalende factor meeneemt in het behoud van de monumenten.

Kernwaarden: verbinden, inspireren, samenwerken

Door ontmoetingen (offline en online) te organiseren en te faciliteren, verbinden we het grote publiek met monumenten en erfgoedprofessionals onderling. We inspireren het brede publiek, erfgoedprofessionals en de monumenteneigenaren met Open Monumentendag en het Nationaal Monumentencongres. We zoeken als stichting actief de samenwerking op met mensen en organisaties zoals erfgoedorganisaties, partners, comités, vrijwilligers en erfgoedvrienden.

Activiteiten & resultaten 2025

De activiteiten van Stichting Nederland Monumentenland richten zich op het brede publiek, op monumenteneigenaren en op erfgoedprofessionals die zich in hun dagelijkse activiteiten bezighouden met het in stand houden van monumenten. Onze activiteiten geven we vorm in nauwe samenwerking met partners uit de sector. Een aantal van deze partners heeft zich ook financieel verbonden aan de (doelstellingen van de) stichting. De stichting heeft geen eigen monumenten in bezit en is ook geen politieke lobbyorganisatie. Hieronder geven we een overzicht van onze activiteiten in 2025.

De Erfgoedstem

De Erfgoedstem is sinds 2007 hét digitale nieuwsplatform voor de Nederlandse erfgoedsector. De website en de wekelijkse nieuwsbrief brengen een overzicht van nieuws en actualiteit voor iedereen die vanuit werk, belang of sterke interesse betrokken wil zijn bij gebouwd erfgoed, archeologie en historische landschappen. Wekelijks verschijnt op donderdag om 14:00 uur het e-mail nieuwsoverzicht van de Erfgoedstem. Dat biedt de ruim 10.000 abonnees een compact overzicht van het belangrijkste en meest opvallende nieuws van de week. Daarnaast zijn er twee informatieblokken. Voor de eerste hebben we in het najaar van 2025 een samenwerking afgesloten met de Routekaart Duurzaamheid. In het tweede blok bieden we redactionele ruimte aan de erfgoedpartners van Nederland Monumentenland/De Erfgoedstem.

De Erfgoedstem is een non-profit uitgave en wordt mogelijk gemaakt door een groot aantal sponsors. Organisaties die het Nederlandse erfgoed een warm hart toedragen en oog hebben voor het belang van kennisdeling en gezamenlijkheid binnen ons werk en interessegebied.

Monumentenschildjes

Nederland telt bijna 62.000 rijksmonumenten, 56.000 gemeentelijke monumenten en 830 provinciale monumenten. Daarnaast zijn er nog eens ruim 400 gebieden met een bijzonder cultuurhistorisch karakter die gekenmerkt zijn als beschermd stads- of dorpsgezicht. Nederlandse monumenten zijn in één oogopslag te herkennen aan het monumentenschildje.

In opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dragen we sinds 2025 zorg voor de productie, distributie en verkoop van de officiële monumentenschildjes. Voorheen was de ANWB hier verantwoordelijk voor. In 2025 zijn we na een gezamenlijk persmoment met RCE begonnen met advertenties 'Geef jouw monument de erkenning die het verdient, bestel een monumentenschildje' in Heemschut magazine en in het magazine Monumentaal. Resultaten stellen zeer tevreden. Er zijn ruim 2.600 schildjes verkocht: 70% aan particuliere eigenaren en 30% aan gemeenten en organisaties die monumenten bezitten.

Erfgoedbarbecue

Op woensdag 18 juni organiseerden we de vierde editie van de Erfgoed-barbecue in de tuin van het Eemklooster. De bijeenkomst staat elk jaar in het teken van netwerken en gezelligheid in een informele setting.

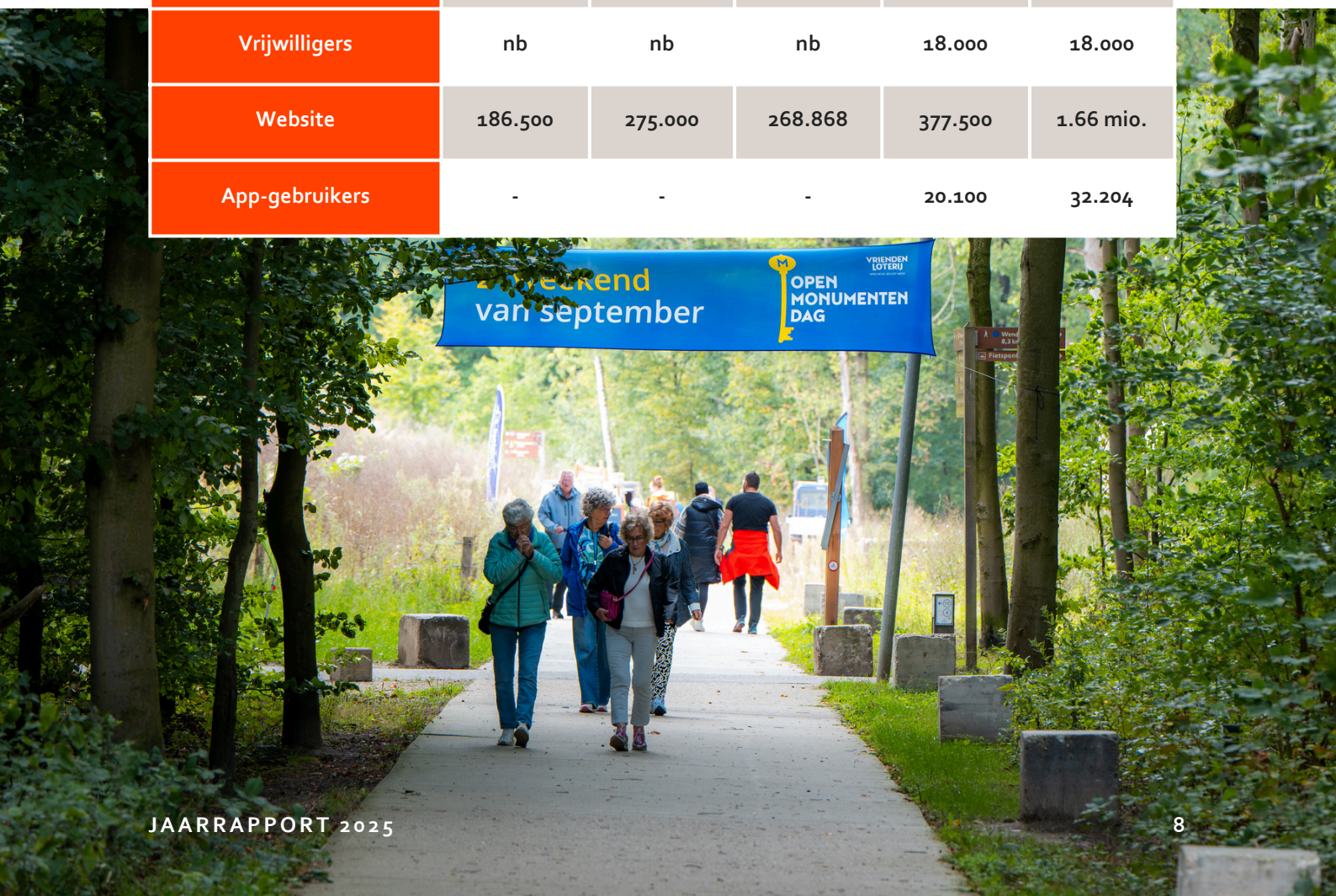
Deze jaarlijkse bijeenkomst is intussen een begrip in het erfgoedveld waarbij alle erfgoedorganisaties elkaar voor de zomervakantie periode informeel kunnen ontmoeten. Voor de 2026 editie gaan we een samenwerking aan met de Routekaart Duurzaamheid.

	2022	2023	2024	2025
Thema	-	-	-	Kennismaking nieuwe directeur
Aantal Erfgoed-organisaties	60	70	60	40
Aantal deelnemers	70	92	92	71

VriendenLoterij Open Monumentendag

Dit jaar organiseerde Stichting Nederland Monumentenland de 39ste editie van Open Monumentendag. Een succesvolle editie. Het is met 289 actieve comités, ruim 6.000 geopende monumenten en meer dan 1,8 miljoen bezoekers het grootste jaarlijks georganiseerde culturele evenement in Nederland.

	2021	2022	2023	2024	2025
Editie	35ste	36ste	37ste	38ste	39ste
Actieve OMD comités	218	230	246	253	289
Regiocoördinatoren	-	-	1	1	10
Geopende monumenten	3.501	4.412	5.129	6.046	6.096
Activiteiten	843	625	1251	1274	1351
Bezoekers	1.050.000	1.300.000	1.500.000	2.000.000	1.800.000
Vrijwilligers	nb	nb	nb	18.000	18.000
Website	186.500	275.000	268.868	377.500	1.66 mio.
App-gebruikers	-	-	-	20.100	32.204

Thema

Open Monumentendag maakt deel uit van een groter geheel, de European Heritage Days (EHD) vanuit de EU/Raad van Europa. De European Heritage Days benoemen voor elk jaar het overkoepelende thema voor Open Monumentendag, waarbij het verzoek aan alle deelnemende landen is om dit thema te volgen.

Voor 2025 was het aangereikte thema 'Architectural Heritage' met de slogan 'Windows to the past, doors to the future'. Elk jaar gebruiken we de handreiking als uitgangspunt om tot een Nederlandse invulling te komen. Dit werken we uit in een inspiratie-document waar de lokale comités mee aan de slag gaan. Voor deze editie kozen we in Nederland als themanaam: **Erfgoed & Architectuur. Gebouw(d) om te blijven.**

De slogan **Gebouw(d) om te blijven** benadrukt de waarde van de verscheidenheid aan historische gebouwen die ons land verrijken en nodigt uit om na te denken over de toekomst van dit erfgoed. Architectuur is meer dan bakstenen en beton. Het weerspiegelt onze identiteit, toont de ambities van het verleden en biedt een venster op wat komen gaat.

Tijdens Open Monumentendag verkenden we de architectonische ontwikkelingen door de eeuwen heen en stonden we stil bij de keuzes die we maken voor ons erfgoed in de toekomst. Speciale aandacht was er voor architecten en hun meesterwerken, bouwstijlen en tijdperken, en ambacht en vakmanschap.

Jaar	EHD Theme	NL thema
2021	All Inclusive	Mijn monument is jouw monument
2022	Sustainable Heritage	Duurzaam duurt het langst
2023	Living Heritage	Levend erfgoed
2024	Routes, network & connection	Routes, netwerken en verbindingen, Onderweg!
2025	Heritage & Architecture	Erfgoed & Architectuur, Gebouw(d) om te blijven
2026	Heritage at risk	Veerkrachtig Erfgoed in tijden van onzekerheid
2027	Hidden Heritage	ntb
2028	Heritage of the future	ntb

Organisatie

Nederland Monumentenland organiseert samen met bijna 300 lokale comités Open Monumentendag. Op basis van het Europese thema maken we een inspiratiedocument dat we voor de kerstvakantie aan alle comités sturen. In januari volgt er dan een landelijke startbijeenkomst voor de comités, en een comitédag in april om kennis te delen en elkaar te ontmoeten.

We verzorgen webinars en stellen een toolkit beschikbaar op onze website. Daarnaast zorgen we voor publiciteit via de landelijke media, de ambassadeur en de website en de app waar alle comités hun programma en de geopende monumenten kunnen uploaden. Verder zorgen we voor vlaggen, banieren en allerlei andere promotie-materialen.

Ook organiseren we ieder jaar met een lokaal comité de landelijke opening.

Regiocoördinatoren

Om de organisatie(infrastructuur) van Open Monumentendag kwalitatief én kwantitatief significant te versterken, hebben we het initiatief genomen om tussen de lokale comités en de landelijke organisatie een provinciale laag toe te voegen van 12 regiocoördinatoren. Deze regio-coördinatoren onderhouden contact met de lokale comités in hun provincie. Ze monitoren kwaliteit van de comités, delen kennis en fungeren als vraagbaak en extra aanspreekpunt van de landelijke organisatie. In 2024 hebben we hiervoor een pilot uitgevoerd met een regiocoördinator in de provincie Utrecht.

Dit bleek succesvol en met ondersteuning van de RCE hebben we in 2025 het aantal regiocoördinatoren uitgebouwd. Doel is meer actieve comités, meer opengestelde monumenten en meer en betere lokale activiteiten.

Voor Open Monumentendag 2025 bestond ons team regiocoördinatoren uit: Jasmijn Bus (Utrecht), Lijsbeth de Zee (Noord-Brabant), Ivar van der Velde (Groningen) Johan van Dijk (Gelderland), Anne de Jong (Zuid-Holland), Hans Groot (Noord-Holland), Jan Hendrik Timmer (Overijssel), Wim van der Zwam (Friesland), Reint Warmelink (Drenthe en Flevoland) en Caroline Vortman (Limburg).

Ambassadeur Janny van der Heijden

Janny van der Heijden is sinds 2024 ambassadeur van de VriendenLoterij Open Monumentendag. Zij volgt Pieter van Vollenhoven op, die na 34 jaar het stokje overdroeg. Erfgoedliefhebber én culinair alleskunner Janny verbond zich in 2025 alweer voor het tweede jaar aan het grootste culturele evenement van Nederland:

“Het is al langere tijd mijn missie om mensen, eten, cultuur en erfgoed met elkaar te verbinden. Dat probeer ik ook uit te dragen in de tv-programma's die ik maak. Toen ik gevraagd werd als ambassadeur voor Open Monumentendag, viel alles samen. Ik ben ontzettend blij dat ik mijn missie nu een groter podium kan geven en bij kan dragen aan de bekendheid van Open Monumentendag. Dit evenement maakt het Nederlands cultureel erfgoed op een laagdrempelige manier toegankelijk voor iedereen.”

Educatie

Educatie en het bereiken van de volgende generaties is voor Open Monumentendag een belangrijk aandachtspunt.

Verschillende lokale comités werken samen met scholen om in de dagen voor het Open Monumentendag-weekend scholenbezoeken aan de monumenten te organiseren. Ook zijn er comités die schoolkinderen tijdens het weekend als juniorgidsen hebben ingezet.

Daarnaast hebben we in 2023 een nieuwe versie van de Open Monumenten Klassendag ontwikkeld. Met de introductie van de 3D-tour, de monumentenroute en het spreekbeurtpakket hebben we leerkrachten van groep 7 en 8 een toegankelijk en flexibel lesprogramma aangeboden.

Deze materialen kunnen het hele jaar door worden gebruikt zonder dat de inzet van vrijwilligers of comitéleden nodig is. Uit onze statistieken blijkt echter dat scholen het materiaal vooral inzetten in de weken rondom het Open Monumentendag-weekend.

In 2025 hebben we ons gericht op het versterken van de promotie van de Klassendag met een banneractie via basisonderwijs.online en een gerichte paid social campagne via de social media-kanalen van Podium en zijn we verschenen in de nieuwsbrief van dit platform. We zagen de gebruikscijfers van de online-middelen teruglopen. Door gebrek aan menskracht hebben we (te) weinig aandacht kunnen besteden aan de Klassendag. Dit is een aandachtspunt voor 2026.

Landelijke opening

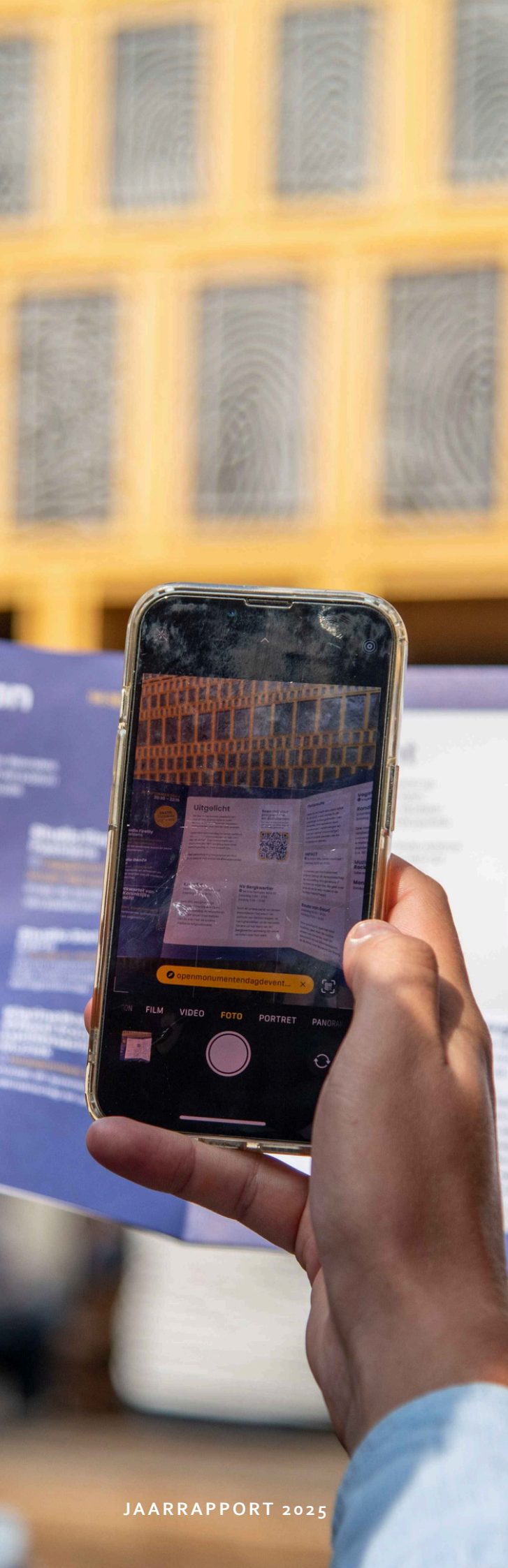
Sinds 2023 heeft Open Monumentendag een landelijke publieksopening. Dat doen we om meer zichtbaarheid en aandacht in de media te creëren. Daarnaast trekken we in de openingsstad een groot aantal extra bezoekers naar Open Monumentendag. Ook is het een uitstekend relatie-evenement mede door het voorafgaande diner. In 2025 vond de opening plaats in Schiedam in het kader van het 750-jarig bestaan van de stad. Aan de afgeladen Lange Haven in Schiedam genoot het publiek van het openingsspektakel op het water. Na de flitsende openingsact met live optredens van Ellen ten Damme, Convoi Exceptional en flyboard-artiesten openden ambassadeur Janny van der Heijden en burgemeester Harald Bergmann met het omdraaien van de grote gouden Open Monumentendag-sleutel de VriendenLoterij Open Monumentendag 2025.

Aansluitend genoten de bezoekers van de ontdekkingstocht langs Schiedamse monumenten met een verrassend cultureel programma. Bij elk monument was er iets te beleven: van woordkunstenaars in de oude Korenbeurs, de Waterlady die met haar performance op de Schie het publiek betoverde tot de Zakkendragers die in actie kwamen zoals dit hier eeuwen geleden aan de orde van de dag was.

Partners

Naast hoofd- en titelsponsor VriendenLoterij had Open Monumentendag drie hoofdparters: **Nationaal Restauratiefonds**, **NVM Makelaars** en **WARP systems**. Wij zijn blij met deze organisaties en danken ze voor de ondersteuning. De landelijke opening in Schiedam is in samenwerking met **Programmabureau Schiedam viert 750** georganiseerd met steun van **Burgv Bouwbedrijf**, **Het Cultuurfonds**, **De Groot Fonds** en de **gemeente Schiedam**.

Media-aandacht & publieksonderzoek

Door een mix van betaalde uitingen, eigen middelen en free publicity is de VriendenLoterij Open Monumentendag 2025 veelvuldig verschenen in de landelijke en lokale media. Van een item in het tv-programma BinnensteBuiten en een groot artikel in de NRC tot advertenties in 16 huis-aan-huisbladen en gerichte campagnes op social media. Een aantal highlights:

- 1,3 miljoen huishoudens bereikt (huis-aan-huisbladen).
- 707.000 keer verschenen in Google searches dankzij Google Ads.
- 448.000 mensen op Facebook en Instagram bereikt dankzij een social campagne.
- 8,5 miljoen mensen bereikt via free publicity (vermeldingen, artikelen etc.).
- 2721 nieuwsberichten en 217 blogs waarin OMD werd genoemd.
- Dat leidde ertoe dat de website door meer dan 1,6 miljoen mensen bezocht is, die maar liefst 8 miljoen pagina's bekeken.

Nationaal Monumentencongres

Het Nationaal Monumentencongres is het jaarlijkse ontmoetingsmoment voor iedereen die werkt aan, met of voor monumentaal erfgoed in Nederland. In 2025 vond op donderdag 13 november het monumentencongres plaats in het Limburgse kloosterdorp Steyl. Voor het congres is het maximale aantal beschikbare plaatsen verkocht: minder dan oorspronkelijk begroot voor 2025, maar door het beschikbare aantal plaatsen in het Schutterij Museum was dit een bewuste keuze.

- De stuurgroep voor het inhoudelijke programma bestond deze editie uit Eefje van Duin (FIM), Jeroen Westerman (RCE), Fleur Cools (NRF), Henk Hoogeveen (NML-bestuur), Floor Oudshoorn (projectmanager NML), Willeke Coenen (projectcoördinator NML) en Bert Boer (directeur NML).

Omdat in 2025 zowel monumentenzorg in Nederland als het Kloosterdorp Steyl hun 150-jarig jubileum vierden werd gekozen voor het thema: 150 jaar Monumentenzorg en Missiewerk. Meer dan 300 erfgoedprofessionals uit heel Nederland verzamelden zich in het Limburgs Schutterij Museum voor het plenaire programma onder leiding van Kirsten Paulus.

Bijdragen kwamen onder meer van burgemeester van Venlo Antoin Scholten, Paul Meurs, Remko de Haan, Ninke Happel en Dominique Vermeulen.

Tijdens het congres werd ook de Monumenten-talentprijs uitgereikt door Susan Lammers, algemeen directeur van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Emile Castelain, beleidsmedewerker erfgoedontwikkeling bij de Efteling, ging met de prijs naar huis.

Na het ochtendprogramma volgden we de Blauwe Vlinders naar de Blauwe Zusters, waar een heerlijke lunch werd geserveerd in het Heilig Hartklooster. In de middag vonden diverse deelsessies en rondleidingen door het kloosterdorp plaats. Er waren sessies over onder andere de Erfgoeddeal, de restauratiesector en een serious game over klimaatverandering in relatie tot erfgoed. Daarnaast konden deelnemers deelnemen aan rondleidingen door het indrukwekkende Missiemuseum en het kloosterdorp zelf. De dag werd afgesloten met een gezellige netwerkborrel.

Partners

De betrokken partners van het Nationaal Monumentencongres 2025 waren:

- Nationaal Restauratiefonds, WARP Systems, Provincie Limburg, Gemeente Venlo, Kloosterdorp Steyl, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, BOEi, FIM (Federatie Instandhouding Monumenten), Vakgroep Restauratie, Wijzonol, Wolters Vastgoedonderhoud en Wolters & Ovink

Met een uitverkochte editie en een beoordeling van een 8 of hoger door 94% van de deelnemers (bij editie 2024 was dit 78%) die een enquête hebben ingevuld, mogen we wederom spreken van een zeer geslaagde dag. Het volgende Monumentencongres vindt plaats op donderdag 12 november 2026 in Apeldoorn.

Beoordeling	2025 Steyl	2024 Den Haag	2023 Veenhuizen
Vooravond	7,75	n.v.t.	7,0
Alg. beoordeling	8,4	7,8	7,5
Plenair programma	7,9	7,8	6,7
Deelsessies/excursies	8,0	7,1	7,3
Aantal geregistreerde deelnemers	326 (max)	359	405

Erfgoedvrijwilligersprijs

De zesde editie van de jaarlijkse Erfgoedvrijwilligersprijs is uitgereikt op 12 december 2025 in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) is de subsidieverstrekker en stichting Nederland Monumentenland de organisator. Vanuit het ministerie was minister Gouke Moes aanwezig en Lisa Wade verzorgde de presentatie. Er waren dit jaar 125 aanmeldingen.

De Erfgoedvrijwilligersprijs kent sinds 2024 een provinciale aanpak in samenwerking met de Erfgoedhuizen/ Stichting OPEN. Dit alles om meer erfgoedvrijwilligers te bereiken en op deze manier een finalist per provincie te krijgen. Op deze 12 finalisten kan het publiek digitaal stemmen (50% eindscore) en er is een vakjury (50% eindscore) bestaande uit Susan Lammers (RCE), Vera Carasso (Museumvereniging),

Marjolein Kloek (Staatsbosbeheer) en Saskia van Oostveen (KIEN) met oud-OCW minister Ingrid van Engelshoven als juryvoorzitter.

Dit jaar werd ook een inhoudelijk middagprogramma georganiseerd voor de genomineerde teams met panelgesprekken rond het thema 'vrijwilligers' (binnenhalen, begeleiden en belonen) met als dagvoorzitter Patrick Timmermans van Erfgoedhuis Zuid-Holland. De jury en het publiek bepaalden uiteindelijk de drie winnaars. De winnaar van 2025 was het vrijwilligersteam van Streekmuseum Goeree-Overflakkee. Het winnende team ontving uit handen van demissionair minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen Gouke Moes een cheque van 10.000 euro. Stichting Heerlijkheid Vijfheerenlanden (2^e prijs) en Stichting Industrieel Smalspoormuseum uit Erica (3^e prijs) ontvingen ieder een cheque van 5.000 euro.

De aanpak van de prijsuitreiking is goed, mede gezien het enthousiasme van de vele aanwezigen in de zaal. In 2026 vieren we het internationaal jaar van de vrijwilliger, uitgeroepen door de Verenigde Naties. In overleg met OCW, Stichting OPEN en mogelijk vereniging Vrijwilligerswerk Nederland bepalen we hoe de Erfgoed-vrijwilligersprijs 2026 er uit zal zien.

Provincie	Organisatie	Publieksstemmen
Drenthe 3e prijs	Stichting Expl. Industrieel Smalspoor Museum	1032
Flevoland	Stichting Canon De Noordoostpolder	285
Friesland	Bunkermuseum Terschelling	2247
Gelderland	Museum De Bastei	521
Groningen	Stichting Monument en Materiaal	709
Limburg	Kasteel Hoensbroek	2392
Noord-Brabant	Het Nationaal Oertijdmuseum	910
Noord-Holland	Wevershuis Zaans Museum	417
Overijssel	De Vollenhoofse Ver. Voor Volksvermaken	959
Utrecht 2e prijs	Stichting Heerlijkheid Vijfheerenlanden	871
Zeeland	Watersnoodmuseum	637
Zuid-Holland Winnaar 2025	Streekmuseum Goeree-Overflakkee	2538
Totaal aantal publieksstemmen		13.233

Overige samenwerkingen

De **Erfgoed Duurzaamheidsprijs** heeft als doel om goede en inspirerende voorbeelden van monumenten die zijn verduurzaamd te genereren en te laten zien dat erfgoedwaarden geen belemmering zijn bij verduurzaming, maar onderdeel zijn van de oplossing. De organisatie van de prijs is in handen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Nationaal Restauratiefonds en de Stichting Nederland Monumentenland. De prijs is net als in voorgaande jaren uitgereikt tijdens het congres in de Week van het Duurzaam Erfgoed. De jury bestaande uit Arjan de Zeeuw (RCE), Ugur Ozcan (NRF) en Bert Boer (NML) heeft uit de 29 inzendingen 5 projecten geselecteerd als winnaars van de Erfgoed Duurzaamheidsprijs. Via monumenten.nl kon het publiek daarna stemmen: meer dan 5.600 stemmen werden uitgebracht. Het gerestaureerde en getransformeerde Museum Kruithuis in Den Bosch ontving de publieksprijs.

De **restauratievakbeurs Monument** vond van 13 t/m 19 mei plaats in de Brabanthallen in Den Bosch. Nederland Monumentenland was als mediapartner betrokken met een aantal artikelen in de Erfgoedstem nieuwsbrief en de Erfgoedstem agenda. In ruil konden beursdeelnemers zich aanmelden als Erfgoedstem-abonnee.

Met het veelzijdige **magazine Monumentaal** over cultureel erfgoed in Nederland en Vlaanderen zijn we een barterovereenkomst aangegaan. Monumentaal is daarmee erfgoedpartner van Nederland Monumentenland/De Erfgoedstem: we krijgen in 6 edities advertentieruimte voor de monumentenschildjes.

Monitoring activiteiten & jaarplanning

Team Nederland Monumentenland houdt regelmatig onderzoeken onder de comités, het Open Monumentendag-publiek, de congresbezoekers en lezers van De Erfgoedstem. Deze onderzoeken vormen een bruikbare bron van gegevens voor verdere ontwikkeling van stichting Nederland Monumentenland. Onafhankelijk onderzoeksbureau Verian (voorheen Kantar) voert jaarlijks het Open Monumentendag-bezoekersonderzoek uit.

Via Google Analytics en externe partijen als Exonet en WHAP, kunnen diverse rapportages worden gemaakt die een beeld geven van het bezoekersverkeer op en via de verschillende projectwebsites. De programma's MailChimp en Copernica bieden inzichten in de (aantallen) nieuwsbrieflezers van De Erfgoedstem en de Sleutel.

Het CRM-systeem Procurios voorziet in een mooi overzicht van alle relaties van stichting Nederland Monumentenland, zoals van de Erfgoedbarbecue en onze Erfgoedvrienden. Verder hanteert het team een strakke jaarplanning/ projectplanning (in Asana) met een duidelijke taakverdeling, regelmatige evaluatiemomenten en indien nodig bijstelling van plannen.

Team Nederland Monumentenland

Op basis van de activiteiten en resultaten in 2025 kunnen we tevreden terugkijken op een mooi jaar. Een jaar waarin veel werd gevraagd van het team. Hulde en complimenten daarvoor.

- Na het vertrek van directeur Harald de Boer per 31 december 2024 heeft het bestuur Barend Jan Schrieken (bestuurslid/penningmeester NML) aangesteld als toezichthouder voor de overbruggingsperiode tot de benoeming van de nieuwe directeur. Hij verzorgde samen met de financieel manager de betalingen en was voorzitter van het wekelijks teamoverleg.
- Via een wervingstraject met K+V werd de nieuwe directeur gevonden en mocht Bert Boer vanaf april 2025 het team versterken.

Door het jaar waren er veel wisselingen. Eind april vertrok Amke Schoenmaker (redacteur Erfgoedstem) om de rol van vrijwilligerscoördinator bij DOMUnder in haar woonplaats Utrecht te gaan vervullen. Door het wegvalen van de financiële steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) werd besloten haar werkzaamheden deels intern en deels extern over te nemen. Daarnaast viel in april ook Marina Hazeleger (manager marketing & communicatie) voor langere tijd uit. Haar werkzaamheden werden overgenomen door Ben Reef (manager marketing & communicatie a.i.) en Buro Dertig (Floor van den Elsen). Per 31 december heeft Morgane van Liere (medewerker marketing & communicatie) afscheid genomen van de organisatie: haar plek wordt vanaf 1 februari 2026 overgenomen door Veronique Rap (redacteur Erfgoedstem/senior medewerker marketing & communicatie).

In 2025 bestond het team Nederland Monumentenland uit:

- **Bert Boer**
(directeur vanaf april 2025)
 - **Richard Jansen**
(financieel manager, HR en fondsenwerving)
 - **Floor Oudshoorn**
(manager projects & events)
 - **Willeke Coenen**
(projectcoördinator events, vrijwilligers en fondsenwerving)
 - **Noor Toepoel**
(werkstudent en ondersteuning OMD)
 - **Marina Hazeleger**
(manager marketing & communicatie)
 - **Ben Reef**
(manager marketing & communicatie a.i. van 15 april 2025 t/m 15 november)
 - **Floor van den Elsen**
(manager m&c a.i. 15 november 2025 t/m 15 maart 2026)
 - **Amke Schoenmaker**
(redacteur Erfgoedstem en office zaken t/m 30 april 2025)
 - **Morgane van Liere**
(medewerker marketing & communicatie)
- Aangevuld met 10 provinciale Regiocoördinatoren OMD (vrijwilligers).

Bestuur

Het bestuur van Stichting Nederland Monumentenland heeft in 2025 vier reguliere vergaderingen gehouden (3 april, 18 juni, 11 september en 3 december). Daarnaast waren bestuursleden aanwezig bij de verschillende activiteiten en betrokken bij de werving van de nieuwe directeur. Andere belangrijke onderwerpen waren het vaststellen van de jaarrekening 2024, de fondsenwervingsactiviteiten, personeelszaken en de begroting 2026.

- Tevens is er in 2025 een start gemaakt om te werken met een signaleringslijst waarop de terugkomende agendapunten kunnen worden verdeeld over de vergaderingen. Er is een actueel bestuursreglement en directiereglement (versie juni 2025).
- Twee keer per jaar voeren voorzitter en penningmeester een apart gesprek over functioneren met de directeur (21 augustus 2025 en 6 februari 2026).
- In 2025 heeft een zelfevaluatie door het bestuur plaatsgevonden.
- Er is een bestuurders-aansprakelijkheidsverzekering.
- Nederland Monumentenland kent een rooster van aftreden/herbenoemen. Het rooster moet continuïteit, ervaring en vernieuwing borgen voor de Stichting. Uitgangspunt is twee termijnen van vier jaar met in uitzonderlijke gevallen de mogelijkheid voor een derde termijn.

Bestuur Nederland Monumentenland 2025

Naam	Functie	Periode	Aandachtsveld
Ron König burgemeester Deventer	voorzitter	Juli 22-Sept 26 (1 ^e) Sept 26-Sept 30 (2 ^e)	bestuurlijk/overheden
Barend Jan Schrieken directeur-bestuurder NV Bergkwartier Deventer en voorzitter SOM	penningmeester	Jan 17-jan 21 (1e) Jan 21-Jan 25 (2e) Jan 25-Jan 29 (3 ^e)	financieel/ monumentenbezit
Henk Hoogeveen sr. regisseur Erfgoed & Ruimte Prov. Gelderland	secretaris	Jan 20-Jul 22 (1e) Jul 22-Jan 26 (2 ^e) Jan 26-Jan 28 (2 jaar)	monumentenbeleid/ onderzoek & advies
Lisette Breedveld directeur Utrechts Monumentenfonds	bestuurslid	Okt 22-Okt 26 (1 ^e) Okt 26-Okt 30 (2 ^e)	monumentenbezit
Rosemarie Klapwijk projectontwikkeling sociaal vastgoed Elken	bestuurslid	Mrt 23-Mrt 27 (1 ^e)	restauratiebedrijven
Robert van de Pol unitleider restauratie Draisma / bestuurslid vakgroep restauratie	bestuurslid	Dec 25-Dec 29 (1 ^e)	restauratiebedrijven

Codes

Governance Code Cultuur

Stichting Nederland Monumentenland heeft een bestuursmodel zoals benoemd in de Governance Code Cultuur. Dit model is passend voor de aard ('door, voor en van de sector') en de omvang van de organisatie. Het bestuur onderschrijft de aanbevelingen c.q. principes van de code.

Code Culturele Diversiteit & Inclusie

Stichting Nederland Monumentenland is zich ervan bewust om binnen haar organisatie en projecten aandacht te besteden aan de code Culturele Diversiteit & Inclusie aan de hand van de vier P's: programma, publiek, personeel en partners. Verhoudingen man/vrouw, leeftijd, opleidingsniveau en culturele achtergrond maken of medewerkers, vrijwilligers, bezoekers, makers en producenten van alle identiteiten – zichtbaar of niet – zichzelf kunnen zijn en zich veilig en gerespecteerd voelen.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code is de gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie. De vijf waarden van de code zijn: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Stichting Nederland Monumentenland onderschrijft in haar handelen de begrippen fair pay, fair share en fair chain.

Fondsenwerving

Nederland Monumentenland is geen onderdeel van een branche(leden)-organisatie en ook geen Rijksgesubsidieerde instelling. Daarmee mist de stichting een duidelijke verankering en solide structurele financiering. Fondsenwerving is dan ook ieder jaar weer een belangrijke thema voor onze organisatie.

We zijn daarom zeer verheugd dat de VriendenLoterij zich vorig jaar wederom voor een periode van vier jaar (2025-2028) aan de VriendenLoterij Open Monumentendag heeft verbonden. Ook zijn we blij met de steun van hoofdparters Nationaal Restauratiefonds, NVM Makelaars en WARP Systems. En natuurlijk danken we onze founders NRF, FIM, Vakgroep Restauratie en BOEi. Verder de grote groep van zo'n 20 erfgoedorganisaties die ons in het kader van, voor en door de sector ondersteunen.

Ook dank aan de particulieren die Open Monumentendag waarderen en steunen. Zo kennen we ruim 125 Erfgoedvrienden (betalende donateurs) en hebben een aantal particulieren gebruik gemaakt van de mogelijkheid om via een donatieknop op de website van Open Monumentendag een bijdrage te geven.

Het gaat niet om grote bedragen maar juist de verbinding met de brede groep mensen die jaarlijks Open Monumentendag bezoeken vinden we van groot belang en willen we graag verder uitbouwen.

Daarnaast zijn we na de beëindiging van de ondersteuning door het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) in gesprek gegaan met de overheids-organisaties OCW, RCE en het NRF over nut en noodzaak van flankerend beleid (t.b.v. draagvlak op lange termijn) aan de monumenten onderhoud- en restauratie regelingen. De RCE heeft ons een eenmalige kaderregeling subsidie verleend voor de versterking infrastructuur Open Monumentendag voor de twaalf provinciale Regiocoördinatoren. Met OCW en NRF zijn we nog in gesprek.

Tot slot heeft Nederland Monumentenland vanaf 1 januari ook de verkoop en distributie van de herkenbare monumentenschildjes in opdracht van de RCE overgenomen van de ANWB. Door meer aandacht en promotie van de schildjes zijn er in 2025 boven verwachting veel verkocht wat ook een positieve bijdrage heeft geleverd aan de inkomsten.

Partners 2025

Stichting Nederland Monumentenland wordt mogelijk gemaakt door organisaties die het Nederlandse erfgoed een warm hart toedragen en oog hebben voor het belang van kennisdeling en gezamenlijkheid binnen ons werk en interessegebied. Dit zijn onze [hoofdpartners](#), [initiatiefnemers](#) en [erfgoedpartners](#). Een belangrijke taak die we alleen met [steun](#) kunnen voortzetten.

Hoofdpartners

Onze hoofdpartners ondersteunen niet alleen Stichting Nederland Monumentenland en nieuwsbrief De Erfgoedstem, maar leveren ook een substantiële bijdrage aan Open Monumentendag en/of het Nationaal Monumentencongres. Dankzij hun betrokkenheid kunnen wij onze activiteiten op landelijke schaal organiseren en blijven vernieuwen.

Initiatiefnemers

Deze organisaties hebben Stichting Nederland Monumentenland in 2016 opgericht om de continuïteit van Open Monumentendag en andere activiteiten te waarborgen. Als founders zijn zij nog altijd nauw betrokken en ondersteunen zij de organisatie structureel.

Erfgoedpartners

Vanuit de gedachte "door, voor en van de sector" zijn we verbonden met een brede groep organisaties binnen het erfgoedveld. Denk aan monumenteigenaren, overheden, erfgoedbeschermers, ledenorganisaties, restauratiebedrijven, opleidingsinstellingen en mediapartijen. Met elkaar delen we kennis, netwerken en expertise.

Hoofdpartners en initiatiefnemers

Erfgoedpartners

Financieel 2025

Baten	Realisatie 2025	Begroot 2025	Afwijking	Realisatie 2024
Hoofdsponsor	250.000	250.000	-	250.000
Bijdragen Erfgoedpartners en projectsubsidies	387.848	495.500	- 107.652	614.228
Inkomsten NMC, Monumenten-schildjes en overige activiteiten	449.063	360.500	+ 88.563	210.112
Totaal Baten	1.086.911	1.106.000	- 19.089	1.074.340

Lasten	Realisatie 2025	Begroot 2025	Afwijking	Realisatie 2024
Personeel	499.989	546.314	- 46.325	514.047
Organisatie & afschrijvingen	118.804	109.160	+ 9.644	176.542
Project- en activiteitenkosten	413.848	399.900	+ 13.948	356.586
Onvoorzien	21.175	15.000	+ 6.175	-
Totaal Lasten	1.053.816	1.070.374	- 16.558	1.047.175
Resultaat	33.095	35.626	- 2.531	27.165

Toelichting van de verschillen tussen realisatie en begroting:

- De gerealiseerde baten subsidies en bijdragen komen lager uit dan begroot. Dit komt met name door het wegvallen van de hoofdpartner Energie voor Elkaar en het wegvallen van de meerjarige subsidiebijdrage van het Fonds Cultuurparticipatie. Het verschil wordt deels gecompenseerd door de opnieuw in 2025 verkregen opdracht tot uitvoering van de Erfgoedvrijwilligersprijs.
- De gerealiseerde baten voor overige activiteiten komen hoger uit dan begroot dankzij de start van verkoop van de Monumentenschildjes in heel Nederland, e.e.a. in samenwerking/opdracht van het RCE.
- Het verschil in de lasten is ontstaan door vermindering en wisseling van de fte's. De activiteitenkosten van de projecten zijn per saldo iets toegenomen door de nieuwe activiteit: de verkoop van Monumentenschildjes in Nederland en de uitvoering van de Erfgoedvrijwilligersprijs.

Vermogenspositie

De vermogenspositie van de stichting neemt door het positieve resultaat van 2025 toe met € 33.095 en komt hiermee uit op € 598.024 per 31-12-2025.

- De continuïteitsreserve dient voor het voortbestaan van de organisatie en de missie waarvoor zij staat. Deze reserve is gevormd voor dekking van de risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat stichting Nederland Monumentenland ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. In de huidige samenstelling kan de stichting een jaar voortbestaan (het gaat hier dan over overheads- en personeelskosten) bij het wegvallen van inkomsten.
- De kortlopende schulden kunnen uit de kortlopende vorderingen worden voldaan.
- Begin 2025 heeft de stichting een nieuwe geweldige bijdrage van 1 miljoen van de hoofdsponsor VriendenLoterij ontvangen, voor wederom 4 jaar van 250K per jaar van 2025 t/m 2028.

Statutaire naam:	Stichting Nederland Monumentenland
Statutaire zetel:	Amersfoort
Postadres:	Postbus 2641 3800GD Amersfoort
Bezoekadres:	Daam Fockemalaan 22 Amersfoort
Kamer van Koophandel:	Nummer 65114310
Datum oprichting:	13-01-2016 (als rechtsopvolger van st. Open Monumentendag en st. Erfgoedlab.)
Laatste statutenwijziging:	13-07-2023
Internetadressen:	nederlandmonumentenland.nl, monumentenland.nl, openmonumentendag.nl, erfgoedstem.nl, monumentencongres.nl

Jaarverslag 2025

- ondertekend 8 april 2026

R. König (voorzitter)

B.J. Schrieken (penningmeester)

H. Hoogeveen (secretaris)

L. Breedveld (bestuurslid)

R. Klapwijk (bestuurslid)

R. van de Pol (bestuurslid)

JAARVERSLAG

2025

- Daam Fockemalaan 22 Amersfoort
 - Telefoon: 033 209 1000
 - E-mail: info@monumentenland.nl
-